Jaarbericht 2019 • Zutphen

CIRCULUS-BERKEL WERKT!

Ik zie uitsluitend vakmensen

Voorwoord Lisette Bosch

Grondstofrijk Zutphen 2025

Nieuw plan in voorbereiding

Onze impact

Voorbeelden uit ons werkgebied

Ons bedrijf

Circulus-Berkel verzorgt het afvalbeheer en taken in de openbare ruimte voor negen gemeenten: Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doesburg, Epe, Lochem, Voorst (vanaf 2019) en Zutphen. Elke gemeente maakt eigen beleidskeuzes in onze dienstverlening.

Duurzaam afval- en grondstoffenbeheer

Met onze aanpak van duurzaam afval- en grondstoffenbeheer sluiten we aan op gemeentelijke, regionale en landelijke doelstellingen. We richten ons op (gescheiden) inzamelen, sorteren en hoogwaardig hergebruik. Doel is afval voorkomen, grondstoffen terugwinnen en ketens sluiten - liefst regionaal. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de unit Grondstoffen.

Waardevolle leefomgeving in buitenruimte

Bij het beheer van de openbare ruimte, ook wel buitenruimte genoemd, richten we ons op advisering en uitvoering in reiniging, groenbeheer en civiel onderhoud. Onze strategische focus verschuift van een omgeving die ‘schoon, heel en veilig’ is naar een leefomgeving die duurzaam is ingericht. Waar dit wenselijk en mogelijk is, werken we samen met bewoners. De basis voor onze werkwijze is gelegd aan de hand van de Toekomstvisie 2030.

Bevorderen van inclusiviteit

In de uitvoering van ons werk streven we naar inclusiviteit: we werken waar dat kan met mensen vanuit de Participatiewet. Daarnaast zoeken we gericht de samenwerking met bewoners, bedrijven en andere partners. Zo bevorderen we de inclusieve, participerende samenleving, vergroten we de betrokkenheid en creëren we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Circulaire economie

In onze strategie gaan ecologische doelen, sociale doelen en maatschappelijke doelen samen. We werken daarbij steeds vaker samen met sociale partners en andere maatschappelijke organisaties. Zo ontwikkelen we ons als netwerkorganisatie, met als doel de leefomgeving te ‘verduursamen’ en de circulaire economie te bevorderen.

Vestigingen: Aruba 16, 7332 BK Apeldoorn • Westfalenstraat 5, 7418 DC Deventer
Boggelderenk 3, 7207 BW Zutphen • Aalsvoort 100, 7241 MB Lochem • Talhoutweg 26, 8171 MB Vaassen

Dit omslag is gemaakt van gras

In de circulaire economie gaan we zo slim mogelijk om met afval en grondstoffen. Zo vinden we nieuwe, hoogwaardigere toepassingen. Het omslag van deze uitgave is gemaakt van papier van gemaaid bermgras.

Welkom in dit jaarbericht

Beste lezer,

We nodigen u van harte uit in dit jaarbericht voor Zutphen. Al bladerend leest u over onze inzet en prestaties in 2019, zowel in Zutphen als in ons gehele verzorgingsgebied. We schetsen waar we voor staan én waar we naar toe willen.

Mijn verwachtingen als algemeen directeur zijn in mijn ‘eerste honderd dagen’ en daarna overtroffen. Circulus-Berkel is een organisatie met vakmensen en groot potentieel. Onze medewerkers weten wat ze doen en waar ze het over hebben. Of het nu gaat over afvalbeheer of beheer van de buitenruimte. Ze hebben ideeën over het domein waarin ze actief zijn. Ze stellen vragen over hoe het werk het best kan worden gedaan, of tenminste toch telkens iets beter, en zelfs over de betekenis ervan voor onze klanten en de samenleving. Dat is voor mij als directeur een prachtige uitgangssituatie: ik hoef er alleen nog maar voor te zorgen dat vakmensen nog beter met elkaar gaan samenwerken. Dat is een mooie klus om mijn schouders onder te zetten.

In dezelfde lijn heb ik de opdracht om een goede samenwerking met opdrachtgevers te behouden en te bevorderen. Het is gebleken dat een enkele relatie met een gemeente nog niet zo soepel verloopt. Dit heeft mogelijk niets te maken met de geleverde prestatie, maar met een gebrek aan afstemming, verschil in verwachtingen, onduidelijke communicatie of onbenutte mogelijkheden van ons bedrijf. Ik ga in het komende jaar mijn uiterste best doen om met elke opdrachtgever (en aandeelhouder) de samenwerking, en daarmee de dienstverlening, op het gewenste niveau te brengen. Dat is waarvoor we ooit zijn opgericht, dat zit ook in ons dna.

Gelijktijdig zie ik dat we van grotere betekenis kunnen zijn. Neem bijvoorbeeld het thema van de circulaire economie. In maart mocht ik een rol hebben bij de opening van ons nieuwe Grondstoffencentrum in Deventer. Een centrum waar we op een inspirerende manier vergaande circulariteit in de praktijk brengen. Ook het initiatief CirkelWaarde, een samenwerkingsverband met ROVA en AVU, is tekenend voor onze maatschappelijke functie. Ook op het gebied van sociale inclusiviteit doet Circulus-Berkel ertoe. Bij Cambio doen we prima werk, zowel met als voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daar krijg ik veel energie van. Met sociaal ondernemen maken we – in combinatie met afvalbeheer en beheer van de buitenruimte - merkbaar verschil.

Begin maart zijn we in een andere realiteit beland. Het coronavirus covid-19 heeft enorme impact op onze onderneming, onze mensen en onze samenleving. Onze gehele organisatie heeft zich flexibel en verantwoordelijk opgesteld. Terwijl we allerlei voorzorgsmaatregelen namen, lukte het om het werk verantwoord en goed door te laten gaan. En dat is bij deze een compliment aan alle medewerkers waard.

In de eerste helft van 2020 heb ik gezien met hoeveel inzet en deskundigheid er wordt gewerkt en welke resultaten er worden geboekt – in opdracht van en samen met onze gemeenten. Klaar zijn we nooit, beter kan altijd.

Lisette Bosch
Algemeen directeur

In en voor Zutphen

Onze mijlpalen

In 2019 is gestart met voorbereidingen van een nieuw grondstoffenbeleidsplan: ‘Grondstofrijk Zutphen 2025’. Huishoudelijk restafval bevat nog altijd te veel waardevolle stromen; potentiële grondstoffen die niet in het restafval thuishoren. Het inzamelen en terugwinnen van de stromen staat in de planvorming centraal waarbij nauw wordt samengewerkt met een vertegenwoordiging van wijken en Zutphense netwerken. De gemeente verwacht het plan medio 2020 voor te leggen aan de gemeenteraad.

Schoon Zutphen samen met inwoners

Circulus-Berkel organiseerde in januari opnieuw een inzamelactie om straten en wegen te ontdoen van vuurwerkafval. Inwoners konden op 8 inleverpunten terecht en ontvingen een beloning van € 0,50 per ingeleverde volle zak vuurwerkafval. In totaal werd zo’n 6.000 kilo vuurwerkresten ingeleverd, ongeveer evenveel als in 2018.

De Opschoondag in Zutphen mocht op 23 maart op veel belangstelling rekenen van vrijwillige inwoners. Dit jaar sloten ook medewerkers van Circulus-Berkel zich als vrijwilliger bij de werkgroepen aan om de omgeving vrij te maken van zwerfafval.

Een veiliger Stokebrand

In de wijk Stokebrand werd in september 2019 een informatiebijeenkomst gehouden voor buurtbewoners. In de wijk komen ondergrondse verzamelcontainers en worden containers bij bewoners van bovenwoningen ingenomen. Het streven is om de buurt veiliger en minder rommelig te maken.

2019: Feiten en cijfers 2019
Circulus-Berkel breed

496.221 inwoners in negen gemeenten

195.147.000 kg afval ingezameld waarvan **74%** aan de bron gescheiden

108 kg restafval van huishoudens per inwoner

324 medewerkers en **417** collega’s in het kader van sociale werkgelegenheid

363.957 bezoekers op **5** recyclepleinen

40.000 ingezamelde BEST-tassen (Boeken, Electronica, Speelgoed en Textiel)

Ruim 1.400 hectare in beheer

Resultaten en ontwikkelingen in Zutphen

Minder restafval

In 2018 boden de inwoners van Zutphen gemiddeld 395 kg restafval en grondstoffen aan bij Circulus-Berkel. Het restafval en grof restafval nam met 1 kg af naar 139 per inwoner. In 2009 bedroeg dit nog 195 kg. Daarmee zet de jaarlijkse daling voort. Dit is in lijn met de resultaten van de overige gemeenten in het werkgebied van Circulus-Berkel.

Meer grondstoffen

Het volume gescheiden aangeboden grondstoffen lag op 395 kg. Het scheidings-percentage steeg met 1 procent naar 65% procent. Voor en met Zutphen is er nog werk te verrichten om de landelijke doelstelling te behalen: 75 procent afvalscheiding in 2020.

TERUGGEWONNEN
GRONDSTOFFEN VIA BRONSCHEIDING

SAMENSTELLING FIJN RESTAFVAL
(NOG TERUG TE WINNEN GRONDSTOFFEN)

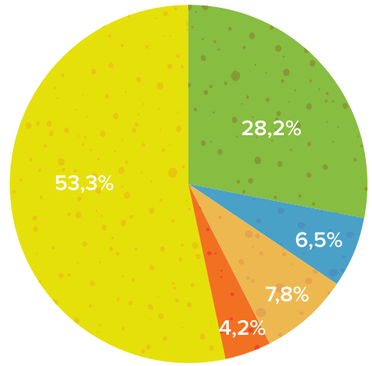

GFT
35KG

PAPIER & KARTON
8KG

PMD
10KG

TEXTIEL INCL. SCHOENEN
5KG

OVERIGE SORTEERBARE FRACTIES
66KG

Daadwerkelijk restafval maakt deel uit van 'overige sorteerbare fracties'

Analyse restafval

Analyse van het restafval in 2019 laat zien dat restafval nog relatief veel grondstoffen bevat. Het gaat daarbij vooral om groente-, fruit- en tuinafval (28,2%), PMD* (7,8%), papier (6,5%) en textiel en schoenen (4,2%). Dit is ongeveer in lijn met de sorteerresultaten in de overige Circulus-Berkel-gemeenten.

De verwachting is dat een verdere daling van het restafval mogelijk is als landelijke, Circulus-Berkel-brede en gemeentespecifieke maatregelen zich richten op het verbeteren van het scheidingspercentage. Dit betreft met name GFT-afval, PMD en textiel en schoenen.

* plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankpakken

Resultaten en ontwikkelingen in werkgebied Circulus-Berkel

Grondstoffen

De ontwikkeling waarbij we minder afval produceren en meer grondstoffen terugwinnen, verloopt gestaag. In tien jaar tijd halveerde de hoeveelheid restafval in onze gemeenten: van 221 naar 108 kg per persoon per jaar.

Bovendien werd in 2019 al in vier van de negen gemeenten per inwoner minder dan 100 kilo restafval geproduceerd. Daarmee behaalden deze gemeenten de landelijke VANG-doelstelling voor 2020 (VANG: Van Afval naar Grondstoffen). De vijf andere gemeenten zijn goed op weg. Gemiddeld nam in de hele regio het restafval (exclusief grofvuil) per inwoner af van 119,1 kilo in 2018 naar 108,5 kilo in 2019. Het afvalscheidingspercentage bedraagt 74% in 2019, een stijging van 3% ten opzichte van 2018.

Veel gemeenten hebben een stip op de horizon geplaatst voor de komende jaren. Regionaal is die stip 10 kilo restafval in 2030. Hoe dichter we in de buurt van dat streven komen, hoe ingewikkelder het is, en hoe groter de gezamenlijke uitdaging. Voor de laatste kilo's is een heroriëntatie op (onderdelen van) het huidige afvalbeleid noodzakelijk.
In 2019 zetten we daarin stappen met de toenemende aandacht voor kwaliteit van grondstoffen, in combinatie met de breed gevoelde noodzaak om te komen tot een circulaire economie.

Strategisch dilemma

'Onze' inwoners nemen het scheiden van afval serieus. Het toepassen van gedifferentieerde tarieven voor verschillende, te scheiden stromen hebben daarbij een positieve invloed gehad. Omdat echter het aantal stortingen aanzienlijk daalde, namen ook de daaraan gekoppelde opbrengsten voor de gemeenten af, dit terwijl andere kosten (verwerking, transport, verbranding, belasting etc.) gelijk bleven, of soms stegen. Dat leidde tot de zogenoemde diftarparadox; inwoners zien, ondanks hun scheidingsinspanningen, de afvalstoffenheffing niet dalen, en zelfs stijgen. Feitelijk is geen sprake van een daling van de kosten, maar een mindere stijging. Hoe reëel deze uitleg ook, het is verstorend voor het draagvlak voor (bron)scheiding en de ontwikkeling naar meer circulariteit.

Waarde van grondstoffen

In 2019 is weer veel aandacht uitgegaan naar de mogelijkheden om de waarde van teruggewonnen grondstoffen te behouden of zelfs te vergroten. Hieraan liggen zowel duurzaamheidsredenen als kostenbewustzijn ten grondslag. Tegelijk vragen stijgende verwerkingskosten, een lagere PMD-vergoeding en kosten die afkeur van vervuiling meebrengen, om betere oplossingen. Daarom lanceerden we de grondstoffenalliantie CirkelWaarde, met collegabedrijven AVU en ROVA.

Buitenruimte

In de buitenruimte stond ook in 2019 het thema 'Schoon, heel en veilig' centraal. Daarbij zien we wel een nadrukkelijke verschuiving naar aandacht voor het thema 'waardevolle leefomgeving'. Dat stelt dan weer eisen aan de kwaliteit van onze dienstverlening. Daarnaast spelen (klimaat)issues als droogte, hittestress, extreme wateroverlast en bedreigde biodiversiteit; issues die verduurzaming noodzakelijk maken en ons voor nieuwe uitdagingen stellen.

Anticiperend op de verhoogde dynamiek van het vakgebied en de beheervragen van onze gemeenten heeft de unit BuitenRuimte in 2019 een structuurwijziging ondergaan. Gekozen is voor een directere aansturing en de kortere uitvoeringslijnen, en daar waar gewenst de inzet van integrale groen- en grijsploegen die dichter bij de burger staan. Gelijktijdig is het werken op beeldkwaliteit geïntroduceerd, evenals gebiedsgericht werken.

De toenemende overlast van de invasieve exoten en 'plaagsoorten' zoals de Japanse duizendknoop en de eikenprocessierups, heeft ons ook in 2019 bezig gehouden.
We kiezen waar de gemeente dat wenst voor schapenbegrazing in plaats van maaiwerk.

In 2019 introduceerden we nieuwe software en devices om in de uitvoering de efficiëntie te kunnen verhogen en effectiever een aantal werkzaamheden uit te kunnen voeren. Het gaat dan onder meer om het (gedifferentieerd) reinigen van rioolkolken, het ontwikkelen van nieuwe veegplannen, een verbeterde containercontrole, het anticiperen op bijplaatsingen en het verbeteren van de gescheiden inzameling in de binnenstad.

De impact van ons werk

Onze resultaten realiseren we deels zelfstandig, deels in steeds intensieve(re) samenwerkings- en netwerkverbanden. Met die resultaten hebben we impact: in economische zin, vanuit sociaal perspectief en op het milieu. Hieronder een aantal voorbeelden.

Economische impact

Bronscheiding heeft sinds 2009 geleid tot een forse reductie van de hoeveelheid (rest)afval in de regio. Minder restafval leidt tot minder verwerkingskosten, terwijl meer grondstoffen (kunnen) leiden tot meer opbrengsten. Deze inzet vindt vanzelfsprekend plaats in het kader van de circulaire economie.

Actueel thema in afvalscheiding vormt de kwaliteit van de teruggewonnen grondstofstromen. Daarbij gaat het enerzijds om de vervuiling van gescheiden ingezamelde stromen als PMD die tot afkeur leidt en daarmee hogere verwijderingskosten en minder opbrengsten, GFT-afval en textiel. Anderzijds gaat het om vragen als hoe ver we kunnen gaan met bronscheiding bij huishoudens, of erin slagen om grondstoffen op te werken/te bewerken voor hoogwaardige toepassing.

Ook in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wil Circulus-Berkel zo duurzaam mogelijk verwaarden. Zo worden sinds 2018 bladafval en bermgras met behulp van specifieke organismen lokaal omgezet in Bokashi. Deze bodemverbeteraar wordt gebruikt om de bodemvruchtbaarheid en -gezondheid te bevorderen van weilanden, akkerlanden, maar ook van gemeentelijke groenvlakken in Lochem.

De inzet voor een circulaire economie leidt tot innovatie en vernieuwing. En dus tot bedrijvigheid die van belang is voor onze regio. Om die bedrijvigheid voldoende schaal en draagvlak te geven, zoekt Circulus-Berkel strategische samenwerking met organisaties in de eigen regio, zoals in 2019 met de start van CirkelWaarde.

In de buitenruimte is de inzet van een cementloze grasbetonsteen voor bermvernieuwing in Lochem een goed voorbeeld van meer circulair werken.

Bermmaaisel gebruiken voor graspapier of -karton: Rijkswaterstaat onderzoekt de mogelijkheden om maaisel beter te verwaarden dan voor compost. Het is een uitdaging om de markt enthousiast te krijgen voor graspapier en -karton. Daarom gaf Rijkswaterstaat zelf, en ook Circulus-Berkel het goede voorbeeld door zich op te werpen als ‘launching customer’ met het afnemen van een partij graspapier voor het maken van drukwerk.

Ook hebben we samen met gemeenten het initiatief voor de Cleantech Regio ondersteund en doen we mee aan het Gelders Energieakkoord.

Sociale impact

Circulus-Berkel levert een bijdrage aan de inclusieve, participerende samenleving. Dit onder meer door trajectbegeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk en de ontwikkeling van sociale werkgelegenheid, waarvan de positieve impact onmiskenbaar is. Behalve sociaal is deze impact vaak ook van economische aard. Zo doen mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, minder beroep op (financiële) bijstand als ze worden begeleid in of naar een baan. In specifieke gevallen maakt onze inzet dat mensen geen activiteiten (kunnen/willen) ondernemen die sociaal onwenselijk zijn en tot (onnodige) maatschappelijke kosten kunnen leiden.

In 2019 haalden we de sortering van textiel weer terug naar de regio. Met het textielsorteercentrum van het Leger des Heils/Reshare in Deventer creëerden we zowel nieuwe werkgelegenheid als een uitstekende manier om grondstoffen terug te winnen.

Om onze sociale impact te vergroten en te verduurzamen, werken we samen met tal van organisaties en nemen we deel in belangrijke initiatieven. Zo werken we samen met sociale werkbedrijven in de regio zoals Werkbedrijf Lucrato, Scalabor en KonnecteD. Met Delta hebben we een detacheringsovereenkomst om mensen naar een duurzame werkplek te begeleiden.

Ook de BEST-tas levert extra werk op voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zo vindt de sortering van de tas plaats bij kringloopwinkels. Het e-goed uit de BEST-tas wordt door Weee Nederland gesorteerd, waardoor ook sociale werkgelegenheid ontstaat.

Een voorbeeldige vorm van bewonersparticipatie is de Deventer Schoon Familie die binnen Circulus-Berkel een plek heeft gekregen en als organisatie wordt gekoesterd.

Milieu-impact

Onze impact op het milieu is zowel een positieve als een negatieve. Dat laatste bestaat voornamelijk uit de belasting door ons materieel en wagenpark. We realiseren de noodzakelijke reductie van CO_2-emissie door ons wagenpark te verduurzamen en inzamelroutes te optimaliseren. Dit leidt ook vaak tot kostenvoordelen. Daarnaast introduceren we elektrische voertuigen en voertuigen met elektrische belading. Dat gebeurt zowel bij de Unit Grondstoffen als bij de Unit Buitenruimte.

Een volledig overzicht van hoogtepunten uit het verslagjaar is te vinden via **www.waardemagazine.nl**

Contact

Circulus-Berkel
Aruba 16
Postbus 1372
7301 BP Apeldoorn
T: 088 708 20 82
E: info@circulus-berkel.nl
I: www.circulus-berkel.nl

Een jaarbericht en een online jaarverslag

Dit Jaarbericht 2019 schetst op hoofdlijnen de activiteiten, prestaties en ambities van Circulus-Berkel. Een volledig jaarverslag is te vinden via www.circulus-berkeljaarverslag.nl. Beide uitgaven kwamen tot stand onder verantwoordelijkheid van de directie van Circulus-Berkel bv. De redactie en coördinatie lag in handen van de afdeling Communicatie, ondersteund door Buro Jung, Haarlem.
Vormgeving: Buro Jung.

De fiets op de achterzijde is van oude onderdelen gemaakt door de fietsenwerkplaats van Cambio (onderdeel van Circulus-Berkel). Een mooi voorbeeld van ‘refurbishing’ dat wordt beschouwd als een van de volgende belangrijke stappen in verantwoord(er) gebruik van grondstoffen.

VERHIPMIJNFIETS.NL DOOR CAMBIO RECYCLE

Dat krijg je ervan! Als je afval scheidt.

Thuis al je afval apart houden, of je oude fiets apart aanbieden. Dat doe je gewoon. Want we maken er steeds meer mooie, nieuwe dingen van. Van een oud barrel maakte fietsenwerkplaats Cambio een nieuwe, **hippe fiets**. Slim omgaan met afval en oude spullen levert nu succes na succes met hergebruik en recycling. Dus bedankt dat jij bewust met grondstoffen omgaat. Meer weten? **mooisuitafval.nl**

circulus-berkel